

Evidencijski broj / Article ID: 13053348
 Vrsta novine / Frequency: Dnevna
 Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
 Rubrika / Section: Novac

ZVIJEZDE MODERNE KIRURGIJE O ZAHVATIMA

DR. SYLVIE TESTELIN:
 Pokušajte se uživjeti u dramu unakažene osobe, tek onda odgovorite imaju li pravo na šansu

Unakaženom tražilica vraća život kroz presadivanje bo

● **Izazov** Transplantacija lica nije samo medicinski izazov, ona uključuje brojna složena znanstvena, ali i etička pitanja

PIŠE SANDRA BOLANČA

Transplantacija lica - stručnjaci iz redova plastičara za taj zahvat znaju reći da je to medijski atraktivna priča, ali gotovo nepotrebna, te da više služi promociji kirurškog tima, promociji zemlje iz koje dolazi... Puno je tu problema, kažu, medicinskih, etičkih, psiholoških... Prema njihovu mišljenju, važnije je razvijati tehnike rekonstrukcije lica, a o transplantaciji o tom potom...

Kad je to čula, Sylvie Testelin toplo se nasmejala, odmahujući glavom. Čekala sam je u dubrovačkom hotelu Valamar Lacroma, gdje je održala predavanje mnogobrojnim kolegama okupljenim na 21. kongresu Europskog društva za kranio maksilofacijalnu kirurgiju (EACMFS).

Legende kirurgije

U Dubrovnik su uistinu stigle zvijezde: svjetski top stručnjaci za pitanja deformiteta lica, tumora glave i vrata, distrakcije kostiju lica, razdvajanje sijamskih blizanaca i transplantacije lica.

Vodeći stručnjaci iz Sjedinjenih Država (Maria Siemionow; transplantacija lica, Henry Kawamoto, razdvajanje sijamskih blizanaca; Indijac s američkom adresom Jatin Shah; tumori glave i vrata), zatim Venezuele (Cesar A. Guerrero, distrakcija kostiju lica), Španjolske (Pedro I. Cossio, transplantacija lica), Francuske (Sylvie Testelin, transplantacija lica) i još tisuću i pol njihovih kolega izni-

je li su stavove, kontroverze i sukobljena mišljenja o liječenju različitih ozljeda.

Transplantacija lica u svim razgovorima bila je top tema. U mnogim zemljama još uvijek zabranjena zbog određenih etičko-psiholoških razloga i tehnički neizvediva, ona otvara brojna pitanja: do kud ide čovječanstvo, hoće li osoba koja primi tuđe lice, dakle donora pokojnika, sličiti na tu osobu, kako će to podnijeti uža i šira obitelj pokojnika, hoće li svijet naprosto pomahnitati i iz objesti tražiti novo lice kao u (tada SF) filmu koji je prije 15-ak godina snimio američki

glumac Nicholas Cage... "Zovite me Sylvie..." kaže liječnica Testelin. Ta 50-godišnja francuska kirurginja godine 2005. bila je dio tima koji je prvi put u povijesti čovječanstva uspio transplantirati lice.

Slučaj gospode Isabelle

Njihovoj sugradanki, gospodi Isabelle Dinoire, dok je spavala, pas je odgrizao pola lica: nos, usta i cijelu čeljust. Slučaj je, dakako, bio medijski popraćen u cijelom svijetu. "Slučaj gospode Isabelle Dinoire pomaknuo je granice u medicini. Svaki tjedan sam s njom u kontaktu. Svi u ti-

25 transplantacija lica dosad obavljeno u svijetu
2005. godine prva operacija gospode Dinoire izazvala je burne reakcije
2012. godine treća transplantacija lica tima Sylvie Testelin medijski nije bila popraćena, što znači da se svijest ljudi promijenila

mu o tome razmišljamo, propitkujemo se. Transplantacija lica samo je jedan dio priče. Drugi je dio doživotni imunološki tretman, imunosupresija. Ti ljudi moraju piti lijekove cijeli život, a tretman je visokog rizika jer za 50 posto povećava šanse da će dobiti rak", kaže dr. Testelin i nastavlja:

"Svi mi koji smo zdravi postavljamo isto pitanje, je li to potrebno i do kojih granica medicina treba ići. Bez srca ne možete živjeti, bez drugog bubrega također, i tu je transplantacija nužna, ali unakaženo lice nije od vitalne funkcije za organizam.

Dugo se tako smatralo, a ja ću vas izravno pitati: Što biste vi da ste na mjestu tih ljudi, te žene? Ona nije imala lice, više od pola lica nije postojalo. Imala je cjevčicu u jednjaku, kroz nju se hranila. Imala je čelo i oči, i jezik u grlu. Nije imala nos, usta, obraze, cijelu čeljust. Nije mogla žvakati, normalno govoriti, jesti, ljubiti se, pučiti usta. Ništa, nedostajalo joj je pola lica. Bilo je odgrizeno i zgužvano. To je ljudska drama. Da se mogla napraviti bilo kakva rekonstrukcija, napravila bismo je, ali u tom je slučaju bila moguća jedino transplantacija", energično tumači dr.

DR. HENRY KAWAMOTO, KIRURG ČUDOTVORAC U MISLI VELIKOG SRCA

Siromahe bez novca za skupe zahvate operiram iz dubokog uvjerenja!

Henry Kawamoto, slavni američki kirurg, široj je javnosti postao poznat nakon razdvajanja dviju sijamskih blizanki iz Gvatemale. Imale su tada godinu i pol i bile su spojene glavom. Zahvat je obavljen prije deset godina, djevojčice su danas u kolicima: jedna može polako hodati, trenira sinkronizirano plivanje, govori, ide u školu. Druga je, međutim, u teškom stanju, ne govori, kao da je pretrpjela težak moždani udar, opisuje Kawamoto. Operacija je trajala 22 sata

umjesto predviđenih 12, a kirurzi su uspješno razdvojili lubanje, mozgove i kožu.

Rez od milijun dolara

- Tridesetak ljudi sudjelovalo je u zahvatu, operacija je stajala oko milijun dolara, toliki su bili bolnički troškovi. Mi liječnici nismo uzeli ni dolara - opisuje dr. Kawamoto. Tijekom zahvata ispostavilo se da nedostaje pet milimetara kože, a mozak je djevojčicama nečime trebalo prekriti - kaže. Imao je plan B i stvari su se u bolnici uspješno odvale. Naža-

lost, nakon povratka u Gvatemalu, šest mjeseci poslije, jedna je djevojčica dobila vrlo teški meningitis i upalu mozga. Vratili su ih u SAD gdje su ih posvojile dvije obitelji. Ipak, nešto je usporilo njihov razvoj. - Bolnica u Gvatemali bila je u odličnom stanju, naš tim je išao tamo, tamošnja vlada je brinula o djevojčicama. Mislim da jednostavno nije bilo dovoljno sreće - kaže dr. Kawamoto. Slučaj je, dakako, pomogao svjetskoj medicini. Danas su se razvila

TONČI PLAZIBAT/CRIPTEX

naprednija mišljenja, primjerice, kako tretirati krvne žile prije odvajanja blizanaca, tumači slavni kirurg.

Duh za siromahe

Kirurg Kawamoto podrijetlom Japanac, ali Amerikanac, treća generacija u SAD-u ima 75 godina i zavidnu karijeru. Dvije godine koledža, četiri godine Stomatološkog fakulteta (1960.), istodobno ljetnu praksu na kojoj je shvatio da to ne želi raditi (iako mu je otac bio zubar), pa četiri godine medicinskog fakulteta (diplomirao 1964.), pa tri godine u vojsci za Vijetnamskog rata (tada je kao liječnik bio u američkoj

Dr. Henry Kawamoto

LA PRED KOJIMA ZASTAJE DAH

nsplantacija paš kao i esnog srca

Tri faze povijesne operacije lica Isabelle Dinoire, prve kojoj je transplantirano lice. 'Čujem se s njom svaki tjedan, dobro je i to mi daje vjeru u to što radim', kaže dr. Testelin

● **Primat** Zašto smo mi u Francuskoj bili prvi? Zato što nam kao u SAD-u nije bio presudan novac

Testelin. "Mi smo godinama mogli govoriti da bez lica ljudi mogu živjeti, ali danas to teško možemo tvrditi. Ako nemaš lice, nemaš život. Pokušajte se staviti u položaj tih ljudi. Pitajte ih imaju li život", oštro će kirurginja i nastavlja da je njezin cilj izbjeći transplantaciju. Nada se da će joj kolege znanstvenici pomoći u tome.

Tkivo i imunitet

"Nadam se da ću kao kirurg doživjeti da otvorim hladnjak i da u njemu bude uzgojeno tkivo određenog pacijenta kojemu nedostaje dio lica, a od kojeg ću mu on-

da moći napraviti nos, obraz... Nadam se da će se to dogoditi u sljedećih 30 godina", uzdahnula je. "Uzgoj tkiva danas možda zvuči kao znanstvena fantastika, no da smo prije samo deset godina vodile ovaj razgovor o transplantaciji lica, proglasili bi nas ludakinjama."

Drugi dio na kojem znanost intenzivno radi, nastavlja dr. Testelin, jest kako održati imunitet čovjeka tako da ne odbija strano tijelo, a bez agresivnih lijekova. Koža je problematičan organ, kaže. Ona je vrlo složena, naše tijelo naprosto odbacuje tuđu kožu. Ponovno se vraća na

prvu transplantaciju i upozorava na sociološke barijere s kojima se tim suočavao.

"Kad nam se dogodila gospođa Isabelle Dinoire, moj mentor, vrhunski kirurg Bernard Devauchelle, upozorio me da će to biti pravi mali rat. Trebalo je uvjeriti odbor koji predstavlja pacijente i sustav da je takva operacija potrebna. 'Napišite elaborat', rekli su nam. Napisali smo ga, imao je 80 stranica. Nije bilo dovoljno. Zašto su se toliko opirali? Zato što se smatra da lice nije vitalan organ, čovjek ne može živjeti bez srca ili bubrega, ali bez lica može. Smatrali su da postoji čitav niz etičkih i psiholoških problema s kojima će se pacijent morati suočiti. Oklijevali su. 'Dajte nam još neki razlog', tražili su.

Mijenjali smo svijest!

Okej, donijeli smo im jezivu fotografiju žene razvaljenog lica. 'Mislite li da ona ima život?' pitali smo ih. 'Dobro', rekli su, 'ali dajte nam rezultat'. 'Kako ćemo vam dati rezultat prije nego što obavimo transplantaciju', viknuo je moj mentor. 'Odobrite nam postupak transplantacije i dat ćemo vam rezultat.' Opet su zasjedali i konačno dali svoj pristanak. I učinili smo to. Te 2005. godine otvorili smo vrata čudima. Tek iza nas operaciju su obavili Kinezi, pa tek onda Amerikanci. Tim koji je radio na transplantaciji sastojao se od niza stručnjaka, kirurga, dermatologa, psihijatra, anesteziologa, imunologa i fizijatra. Osim što je vratio život pacijentici, potpuno je izmijenio ljudsku svijest", smatra dr. Testelin. ●

Blizanke iz Gvatamale srasle lubanjama dr. Kawamoto razdvojio je prije deset godina, operacija je trajala 22 sata

vojnoj bazi u Japanu) i onda dvije godine specijalizacije za maksilofacijalnog kirurga. Tek nakon 15 godina obrazovanja i prakse, kaže dr. Kawamoto, čovjek može reći da ima dovoljno samopouzdanja sebe nazvati kirurgom.

Bez emocija u dvoranu!

Drži i privatnu praksu te dobrovoljno radi za socijalne bolnice, za one koji ne mogu pratiti preskupo američko zdravstvo.

"Rad sa socijalnim slučajevima dio je mog uvjerenja. Specijalizirao sam se za glavu i vrat, već godinama ne radim tijelo. Sve volim raditi, od rekonstrukcije lica jer je netko stradao u nesreći do uljepšavanja zbog starije dobi ili nedostataka. Ne radim razliku, nikoga ne prosuđujem i ne osuđujem, moj je zadatak dobro obaviti posao. Kada emocije odvojiš od posla, najbolje ga napraviš - tumači dr. Kawamoto. ●

Liječnici moraju biti ponizni i skromni!

-Kada unakaženim osobama kažete da nakon transplantacije slijedi riskantan doživotni tretman imunosupresije i da lijekovi povećavaju šansu da će dobiti rak, oni se nasmiju. 'Kao da je ovo dobro', kažu. Zato kažem da se treba staviti u njihovu situaciju, oni ne postavljaju pitanje hoće li stvar uspjeti, jer ono što sada imaju, a to je razvaljeno lice nakon eksplozije, prometne nesreće ili tumora, to je za njih pakao - objašnjava dr. Testelin. - Istražujemo, dajemo sve od sebe. Stalno mislim na te ljude, moja greška je ako stvari nakon transplantacije podu krivo... Znam da po definiciji nije moja greška, ali ne možete vi to odvojiti. Naš tim ima osam ljudi i tu nema arogancije. Mentor Devauchelle to ne dozvoljava. Mi smo ponizni liječnici, a ne bogovi. Smatram da svaki liječnik mora biti skroman i ponizan, tek takav će ostvariti najbolje rezultate. Zato bih i poručila svim studentima medicine i mladim kolegama: ako ste u ovu profesiju ušli da biste se obogatili i bili slavni, promašili ste profesiju! Ako itko mora biti skroman i ponizan, onda je to liječnik - objašnjava svoj životni credo kirurginja Testelin. ●

Europska etika i američki show

U Francuskoj ljudi ne znaju obitelj donora, zakon ne dopušta. Obitelj donora prvo daje organe poput srca, bubrega, jetre... a onda ih pitaju za lice. Ono što obitelj želi znati je koliko je života spašeno organom njihova pokojnika, i to im kažu. Američki način nije mi blizak. Ameri od svega prave show. Oni u radijski i televizijski studio dovedu obitelj donora i pacijenta, osobu na kojoj je lice transplantirano. Onda obitelj plače i kaže kako je ponosna da je dio njihove pokojne majke sada na tuđem tijelu. Onda zaplače i pacijentica. Zašto to rade? Da bi uvjerali javnost da su uspjeli sa zahvatom, inače im ne bi vjerovali, i da prikupe novac za dalje - objašnjava dr. Testelin različite pristupe osjetljivoj temi. Što da se jedno jutro probudi zdrava žena od 70-ak godina, bogata, i poželi lice 50-godišnjakinje. Što biste joj rekli, pitamo je. - Rekla bih joj: 'Gospodo, idite psihijatru'. ●